

Se till den som liten är

En utvärdering av det nationella kunskapscentrumet Barnafrid

Webbpresentation av rapporten

Innehåll

Vårt uppdrag och hur vi har genomfört det

Våra slutsatser

Våra rekommendationer

Regeringsuppdrag att utvärdera Barnafrid

- Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (Vårdanalys) har på uppdrag av regeringen utvärderat Linköpings universitets arbete med att samla och sprida kunskap om våld mot barn, vilket de gör genom det nationella kunskapscentrumet Barnafrid.
- Enligt regeringsuppdraget ska vår utvärdering belysa Barnafrids verksamhet utifrån:
  - Behovet av ett nationellt kunskapscentrum och verksamhetsnära och tvärprofessionell forskning om frågorna
  - Behovet av en samordnande funktion som kan arbeta utifrån ett brett barnrätts- och jämställdhetsperspektiv
  - Huruvida verksamheten når ut till professionerna som avsetts
  - Om centrumet har kapacitet och trovärdighet att sprida kunskap både regionalt och nationellt
  - Om centrumet bidrar till ett mervärde i förhållande till andra aktörer som jobbar med frågorna
- Vi överlämnade vår rapport till regeringen den 15 september 2020.

Vårt fokus och avgränsningar

- Syftet med vår utvärdering är att lämna en sammantagen bedömning av om Barnafrids verksamhet möter de behov som finns, motsvarar regeringsuppdragets syfte och bidrar till att förbättra arbetet för att motverka våld och andra övergrepp mot barn.
- Det finns utmaningar med att utvärdera en pågående verksamhet. I vår samlade analys utgår vi både från hur Barnafrid har utvecklats sedan starten och hur Barnafrids verksamhet såg ut vid tiden för vår utvärdering.

Metodbeskrivning

Intervjuer

- Ca 40 semistrukturerade intervjuer genomförda under perioden oktober 2019 till januari 2020.
- Företrädare för 25 olika organisationer, förutom Barnafrid t.ex. olika statliga myndigheter, SKR samt frivilligorganisationer.

Enkätstudie

- Genomfördes i december 2019.
- Skickades till ett riktat urval av yrkesverksamma (cirka 500 personer) inom de områden som Barnafrid arbetar inom.

Dokumentstudier

- Genomgång av alla Barnafrids verksamhetsredovisningar, styrelseprotokoll m.m.

Innehåll

Vårt uppdrag och hur vi har genomfört det

Våra slutsatser

Våra rekommendationer

Fem övergripande slutsatser

- ▶ Det behövs fortfarande ett nationellt kunskapscentrum som kan ta fram, sammanställa och sprida evidensbaserad kunskap om hur våld mot barn kan förebyggas, upptäckas och behandlas.
- ▶ Barnafrid arbetar inom ramen för uppdraget från regeringen och de som tar del av Barnafrids insatser bedömer att de har nytta av dem.
- ▶ Barnafrid kan bli bättre på att uppdatera sig om sina målgruppers behov.
- ▶ Barnafrids nuvarande organisatoriska placering inom Linköpings universitet ger upphov till delade meningar.
- ▶ Det finns flera aktörer som har kunskapsspridande uppdrag, vilket kan leda till otydlighet för de yrkesverksamma som arbetar med barn.

Barnafrids verksamhet är relevant för målgrupperna och behövs

- ▶ En majoritet av våra svarande anser att det uppdrag som Linköpings universitet har fått av regeringen i grund och botten är rätt utformat.
- ▶ Barnafrid arbetar utifrån sitt uppdrag: målet att samla och sprida kunskap är i fokus för verksamheten och återspeglas i de aktiviteter som Barnafrid utför.
- ▶ Det finns en efterfrågan på Barnafrids insatser och de som tar del av dem bedömer att det till stor del motsvarar deras behov.
- ▶ Många av de som vi har pratat med anser att det är legitimitetsskapande att det nationella kunskapscentrumet är placerat på ett universitet.
- ▶ Det finns en samsyn om att området våld mot barn – från förebyggande arbete till behandling – är ett eget kunskapsområde och bör hanteras inom ett kunskapscentrum som fokuserar på enbart de frågorna.

Barnafrid har utvecklingspotential

- ▶ Det uppdrag som regeringen har gett Linköpings universitet är stort gällande både målgrupper och aktiviteter. Vår utvärdering visar att Barnafrid behöver bli synligare och nå ut till alla målgrupper på ett ändamålsenligt sätt.
- ▶ Det finns delade meningar om Barnafrids nuvarande organisatoriska placering på den medicinska fakulteten inom Linköpings universitet främst är en administrativ lösning eller om placeringen även har betydelse för verksamhetens inriktning och utveckling.
- ▶ Vid tiden för vår utvärdering har Barnafrid genomgått organisatoriska förändringar som det är för tidigt för oss att dra några slutsatser om.

Behov av långsiktig styrning och organisering

- ▶ Det är viktigt för en kunskapsbyggande verksamhet som Barnafrid att ha stabila förutsättningar för att uppfylla sitt uppdrag från regeringen att samla och sprida kunskap om våld och andra övergrepp mot barn på ett strukturerat sätt.
- ▶ Vi bedömer att det är svårt för Barnafrid att bedriva egna forskningsprojekt och samtidigt uppfylla sina andra uppgifter, som kunskapsspridning och nätverk för flera målgrupper, med det nuvarande årliga anslaget på 5 miljoner kronor.
- ▶ I uppdraget som vi har fått från regeringen ingår att undersöka om Barnafrid bidrar till ett mervärde i förhållande till andra aktörer som arbetar med frågor om våld mot barn. Vi bedömer att ett nationellt kunskapscentrum om våld mot barn behövs, och att Barnafrid har flera nätverk som är unika, bland annat för barnhusen.
- ▶ Vi ser samtidigt att det finns flera olika aktörer som på en övergripande nivå arbetar med frågor om barns rättigheter och att sprida kunskap om det till yrkesverksamma, samt att dessa aktörers uppdrag och roller kan vara svåra att skilja åt. Vi tror särskilt att det kan vara svårt för de yrkesverksamma att veta vilken aktör som de ska vända sig till för kunskapsstöd.
- ▶ Flera av våra respondenter har efterlyst bättre samordning och samverkan, bland annat genom tydligare styrning från regeringen.

Innehåll

Vårt uppdrag och hur vi har genomfört det

Våra slutsatser

Våra rekommendationer

Rekommendation till regeringen

► Regeringen behöver förtydliga Barnafrids uppdrag i relation till andra nationella aktörer

- Vår utvärdering visar att det saknas en enhetlig strategi för hur olika nationella aktörer ska komplettera varandra. Sammantaget menar vi att det finns skäl för regeringen att se över hur samhällets resurser för att motverka våld mot barn bör organiseras.
- Det kan till exempel avse hur man kan använda existerande strukturer mest ändamålsenligt, hur olika aktörer bör relatera till varandra och vilka resurser som bör avsättas för att få till en sammanhållen och långsiktig styrning och organisering.
- En del i detta är att analysera hur ett nationellt kunskapscentrum vid ett universitet på bästa sätt kan möta behoven hos yrkesverksamma i olika sektorer. En fråga att studera vidare är därför om tonvikten för det nationella kunskapscentrumets uppdrag bör ligga på att producera ny kunskap genom forskning eller att vara en samordnande aktör.

fortsättning →

Rekommendation till regeringen

► Regeringen behöver förtydliga Barnafrids uppdrag i relation till andra nationella aktörer

fortsättning:

- Vår utvärdering visar att det finns behov av mer forskningsbaserad kunskap inom området våld mot barn och att Barnafrids olika aktiviteter och nätverk är efterfrågade.
- Vi kommer samtidigt fram till att det finns flera olika aktörer som vänder sig direkt till de yrkesverksamma som arbetar med barn, med kunskapsstöd och utbildningar i olika former, och att Barnafrid inte är så känt bland bredare grupper.
- Frågor att undersöka vidare är därför också vilken typ av samordnande roll det nationella kunskapscentrumet ska ha i förhållande till andra aktörer. Och vilken roll i kunskapsstyrningen som det nationella kunskapscentrumet ska ha, till exempel om centrumet ska sprida kunskap direkt till de yrkesverksamma som möter barn eller främst fokusera på de yrkesverksamma som arbetar på de olika sektorsmyndigheterna som i sin tur sprider kunskap vidare.

Rekommendationer till Linköpings universitet

- ▶ Barnafrid behöver stärka sitt arbete med att identifiera behoven hos alla sina målgrupper och utforma verksamheten efter behoven
  - Vår utvärdering visar att Barnafrid kan behöva utveckla sin förståelse för vilka behov av kunskap som finns hos sina olika målgrupper, hur målgruppernas förutsättningar att ta emot kunskapen ser ut och förbättra sina verktyg för att inventera användarnas behov.
  - Vi rekommenderar därför Barnafrid att regelbundet och systematiskt genomföra återkommande brukarundersökningar i alla sina målgrupper, även då utöver de nätverk som Barnafrid redan har

fortsättning →

Rekommendationer till Linköpings universitet

- ▶ Barnafrid behöver stärka sitt arbete med att identifiera behoven hos alla sina målgrupper och utforma verksamheten efter behoven

fortsättning:

- Vi ser positivt på att Barnafrid i sin verksamhetsplan för 2020 anger att de ska intensifiera sina ansträngningar för att inkludera barns perspektiv i sin verksamhet, och har inlett ett arbete för att förbättra sina möjligheter att möta de olika målgruppernas behov genom att dela in verksamheten i olika programområden och starta fler nätverk. Vi rekommenderar Barnafrid att sedan utvärdera om detta nya arbetssätt har lett till en ökad bredd i verksamheten.

Rekommendationer till Linköpings universitet

- ▶ Linköpings universitet behöver analysera effekterna av Barnafrids organisatoriska placering och tydligare motivera placeringen
- Vår utvärdering visar också att Barnafrids målgrupper har farhågor om att Barnafrids nuvarande placering på den medicinska fakulteten motverkar syftet att vara ett tvärvetenskapligt och tvärprofessionellt kunskapscentrum.

fortsättning →

Rekommendationer till Linköpings universitet

- ▶ Linköpings universitet behöver analysera effekterna av Barnafrids organisatoriska placering och tydligare motivera placeringen

fortsättning:

- Vi konstaterar att Barnafrid hittills inte fullt ut har täckt in alla de sektorer som de ska enligt regeringsuppdraget. Enligt vår mening finns det därför skäl att göra en konsekvensanalys av Barnafrids placering utifrån ambitionen att Barnafrid ska vara ett brett kunskapscentrum som arbetar mot alla aktörer som möter barn, även till exempel rättsväsende och skola. En fråga att överväga i ett sådant sammanhang är om dagens placering vid en specifik ämnesfakultet är optimal.

fortsättning →

Rekommendationer till Linköpings universitet

- ▶ Linköpings universitet behöver analysera effekterna av Barnafrids organisatoriska placering och tydligare motivera placeringen

fortsättning:

- Det är samtidigt inte givet att den organisatoriska placeringen i sig behöver avgöra bredd och inriktning för verksamheten. En ytterligare fråga att analysera är därför på vilket sätt man kan säkerställa tillräcklig bredd och tvärvetenskaplighet även med den nuvarande placeringen av Barnafrid.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

www.vardanalys.se

registrator@vardanalys.se

@vardanalys

Caroline Vidigsson Schmölzer

Analytiker och projektledare

Caroline.v.schmolzer@vardanalys.se

08-690 41 66